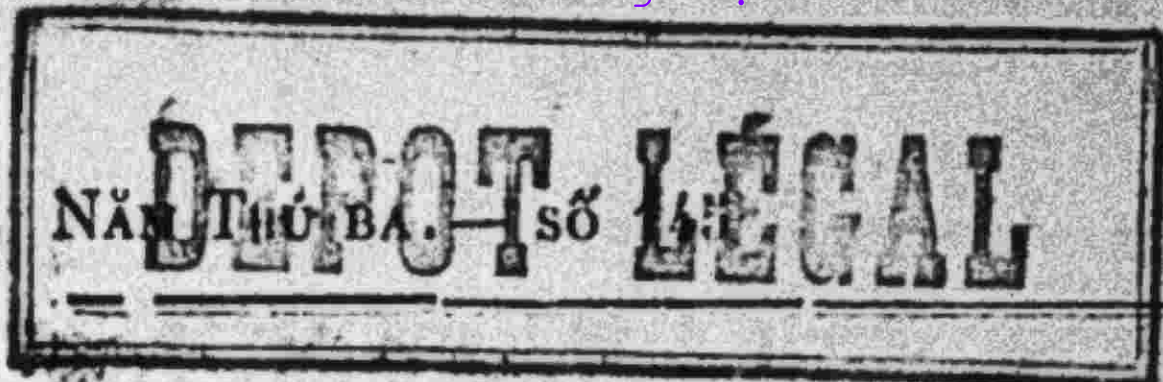

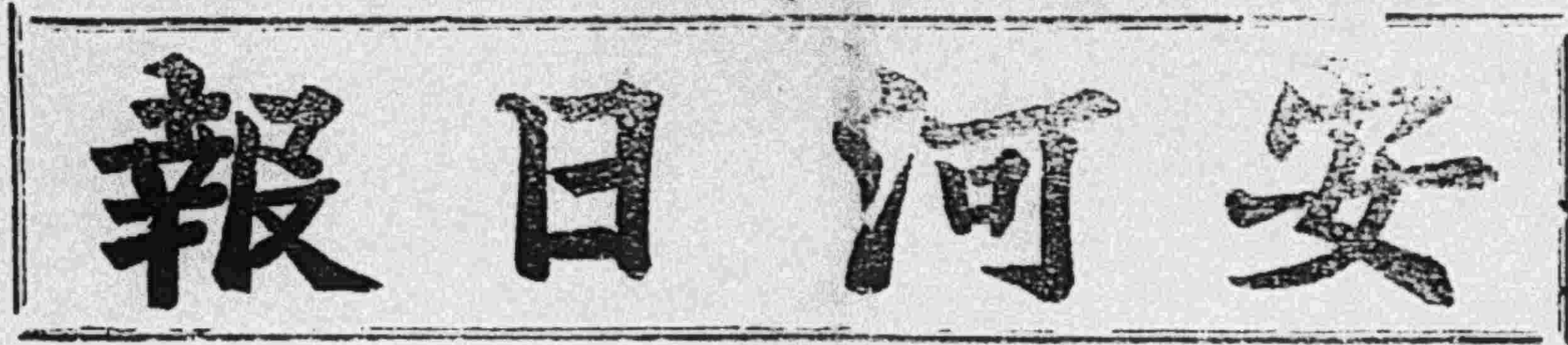

JEUDI 11 DÉCEMBRE 1919

LE COURRIER DE L'OUEST

ÉDITION EN QUOC NGU'

AN HÀ NHU'T BẢO

MỖI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

Direction — Rédaction — Administration — Boulevard Delanoue, CANTHO

TỔNG LY: TRẦN-DẮC-NGHĨA

Chủ Bút: PHẠM-KỶ-XUÔNG

BẢN NHU'T TRÌNH

TRONG CỘT ĐỒNG-DƯƠNG

BỘN CHỮ LANGSA

BỘN CHỮ QUỐC NGŨ

TRỌN NĂM..... 3\$00
SÁU THÁNG..... 2 00

TRỌN NĂM..... 5 \$ 00
SÁU THÁNG..... 3. 00
BÁN LẺ MỖI SỐ..... 0, 15

BỘN QUỐC-NGŨ VÀ LANGSA

TRỌN NĂM..... 7\$00
SÁU THÁNG..... 4, 50

Vị nào muốn rao báo về việc mua bán hay là mua nhựt trình xin viết thư cho M. Trần-dắc-Nghĩa mà thương nghị.

Mua nhựt trình thì kể từ đầu tháng hay là giữa tháng và xin phải trả tiền trước.

Cantho. — Imp. de l'Ouest

VIN DE CHINE DIT ALCOOL MÉDIC AMENTEUX

RƯỢU THUỐC RẤT THẦN HIỆU

Bổn Dược Phòng kính cho chư Quý khách ở xa, gần hay rằng: Nhà nước cho phép Bổn hiệu ngấm Rượu Thuốc tại Tiệm và đăng thông hành Lục-thỉnh; nên bổn hiệu ăn hành ít thứ Rượu thuốc cho chư Quý vị xem, đăng mua mà uống thử coi có biết hay dở thế nào. Những Rượu thuốc của Bổn hiệu ngấm, kể ra sau đây: Và có một thứ Thuốc ho thiệt là hay lắm, hiệu là: TRUNG-HUỆ CHỈ KHUAI THỦY, bất kỳ to lâu mau, hễ uống vào nội trong 24 giờ thì thấy bớt liền;

Gia mỗi ve 9\$30, mỗi lố 12 ve 3\$00; Như chư Quý Ông muốn mua gởi thơ cho Bổn hiệu thì bổn hiệu sẵn lòng gởi thuốc lại lập tức.

TRANG CẦN PHÒNG THÁP TƯỚU

Rượu thuốc này, lựa chọn những thuốc thượng hạng mà chế ra. Các Y-sĩ bên Trung-quốc đã thí nghiệm rồi, đều chứng chắc rằng: rượu thuốc này, phép tẩm chế rất tinh, dùng nó mà trị bệnh phong-thấp, bệnh nhứt trong gân cốt và lại làm cho máu chảy đều, thiệt là một thứ rượu thuốc rất nên thần hiệu.

Nó trị bệnh như đau phong, tay chân phù thũng, da thịt sưng chực, đau lưng mỏi gối, tê tay tê chân, đau nhức trong gân cốt, các chứng thũng dọng đi đứng chẳng an, đau nửa thân mình, (kêu là bán thân bất toại).

Thử dùng, hoặc uống hoặc thoa cũng đều hiệu nghiệm cả thấy, chẳng những là trị bệnh mà thôi, lại còn làm cho ăn mau tiêu, máu chảy đều, sanh tinh huyết.

Uống thuốc rượu này rồi thì tinh thần khỏe khấn hơn lúc trước trăm phần người có bệnh uống thì trừ bệnh, người không bệnh uống thường thì mạnh giỏi luôn luôn, cả đời khỏi lo bệnh hoạn.

CƯỜNG CHƯNG BỔ HUYẾT TƯỚU

Là một thứ Bì-Truyền-Lương-Phương, chọn rất ròng những thuốc tốt thượng hạng, quý trọng vô cùng, lại có gia thêm Nước-Sắc, hiệp lại mà chế ra thứ rượu thuốc này. Các Y-sĩ bên Trung-quốc, đã thí nghiệm và chứng chắc rằng: Thứ rượu thuốc này là một thứ hay sanh tinh bổ huyết và thêm sức mạnh cho con người.

Sắc dục quá độ, như đau chóng mặt, thận hư di tinh, Dương-Vật-Rất-Cử đau lưng mỏi gối, khí huyết hao kém, tứ chi mỏi mệt, đờn bà đường kinh không đúng, bạch đới xích-đái đờn bà sanh đẻ yếu đuối da mặt mét vàng.

Chẳng luận đờn ông đờn bà, các chứng bệnh thuộc về bệnh hư bệnh tổn thấy đều dùng được. Uống nó thì nó hay sanh tinh thêm huyết khỏe khoắn tinh thần những người không con uống thường chắc sẽ có con, lại còn hay trừ những vật thực ăn không tiêu, tích trữ trong bao-tử.

Hễ uống rượu thuốc này thì đau bệnh chỉ nó trừ cũng nổi.

BÁ BO-VỆ SANH TƯỚU

Con người ở đời, phải cho biết cách vệ sanh thì trong mình khỏi mang tật, bệnh ít sanh. Còn như mạng sống của con người là bởi nhờ nơi khí huyết sung túc. Chớ như những người tinh thần hoãn hốt, chẳng biết thêm ăn, tứ chi rũ liệt, lỗ tai lùng bùng, con mắt mờ mệt, ấy là bởi huyết suy, khí kém, trái tim và trái cật đều hư.

Bổn dược phòng bằng đa tâm chú ý, tiếm Phương gia thế nọ hết sức mới chế ra đăng một thứ rượu thuốc Vệ-Sanh này, bổ âm hư thì bổ âm, dương hư thì bổ dương, chẳng luận trẻ già, đờn ông đờn bà, người nào khí hư huyết bạc, thật hủy kém hao, hễ uống rượu thuốc này thì đăng tráng tinh sanh huyết, chẳng những là đăng khí huyết sung túc mà thôi, lại còn tiêu trừ bá bệnh.

Uống rượu thuốc này đăng thường thì đăng sống lâu, người không con uống thường chắc cũng có sanh con, thiệt là một thứ Vệ-sanh chi tánh được đó.

Phải uống cho thường thì mới thấy hiệu nghiệm là dường nào.

HO-CỐT-MỘC-QUA-TƯỚU

Rượu thuốc này chế ra bằng Hổ-cốt và Mộc-qua, bổn dược phòng chẳng nên công khó chế luyện kỹ càng, và chọn thứ thuốc thiệt tốt hiệp lại mà làm ra thứ rượu thuốc này, ai có bệnh như sau đây, hễ uống vào thì thấy hiệu nghiệm liền.

Đau trong xương, tứ chi rũ liệt, đi bước không vững, da vàng, chơn thũng khí hư huyết trệ, nhức đầu phong, các chứng thứ tích, cốt khí tìm la.

Nếu ai có các chứng bệnh kể trên đây thì nên dùng thứ rượu thuốc này mà uống hay là thoa thì hiệu nghiệm dị thường, thiệt là một thứ thuốc hay đệ nhất.

Bất kỳ đờn ông đờn bà, hễ uống nó cho thường thì mau tiêu hóa vật thực, lại thêm khí lực bội gia, khỏi lo bệnh hoạn về sau mà lại đăng sống lâu thêm nữa.

THÔNG-TRỊ-MAO-KÊ-TƯỚU

RƯỢU THUỐC BỊM BỊP

Thứ rượu thuốc này, chuyên trị các chứng phong thấp, huot lơn thọ căn, ấy là một thứ thuốc bí truyền tinh nghiệm đệ nhất.

Các chứng phong thấp, chẳng luận lâu năm hay là mới cũng đều trừ được, còn như đau lưng, nhức tay, mỏi chơn, đau trong xương, hay dục gân, hoặc bị té bị đánh mà sưng mình, hay là tay chươg bại hoại. Các chứng ấy hễ có g vào thì thấy hiệu nghiệm liền.

Phải tùy theo chứng bệnh mà dùng, chẳng nên uống cho quá độ.

Mấy thứ rượu thuốc này của bổn Dược-Phòng ngấm tại tiệm và mỗi khi ngấm thì có một ông Langsa đến nghiệm chất chẵn, hiệu Trung-Huệ Dược Phòng tại Cholon đường Paris số nhà 89, như chư Quý khách ai muốn dùng thử thì xin hãy đến tại tiệm mà mua thuốc rượu này có nhãn đề hiệu Trung-Huệ Dược-Phòng thì chẳng lầm đồ giả mạo. Còn ai ở xa mà muốn dùng rượu thuốc này thì xin gởi thơ đề chỗ ở cho kỹ lưỡng thì bổn Dược-Phòng sẽ gởi thuốc đi tức thì, xin Quý khách thử qua sẽ biết.

TRUNG-HUỆ-DƯỢC-PHÒNG.

89 Rue de Paris Cholon.

Cac nhà Annam

Hãy nhớ khi mua thuốc mà uống cho dễ dàng mạnh giỏi, thì hãy hỏi thăm mấy người lớn tuổi là ông già bà cả, những kẻ ấy sẽ nói cho mà biết tiệm thuốc PHARMACIE NORMALE của ông H. DE MARI nhất hạng bảo chế y sanh, tại đường CATINAT số 119 SAIGON, là có danh tiếng lắm, vì bán ròng những thuốc nhất hạng, không hề lẫn gian dối bao giờ. Lại giá bán thì cũng ư, không khi nào thấy người An Nam tới mua mà bán đắt hơn người Tây đâu.

NHỮNG THUỐC THANH HIỆU

Vin tonique du Dr H. DÉEM:

Thuốc này dùng mà bổ, những người ốm-o hay đau, rét, và nhứt là cho người đến già có thể dùng thì con mình sanh ra có da thịt và mạnh giỏi.

SOLUTION Dr DÉEM

Trị bệnh nha phiến rất mau và không có phá đau

BÁN RÒNG THUỐC THƯỢNG HẠNG
và nhiều hiệu có danh tiếng dân bác hà **ESSENCE DE MENTHE DE MOLINIER**, tốt hơn nhứt.

Chánh tiệm trừ thuốc ho: PILULES PINK trị bệnh mất máu xanh xao, lại uống nó thì ngừa được các chứng bệnh ho, lao tổn.

PHARMACIE NORMALE:

H. DE MARI, PHARMACIEN DE 1re CLASSE

Có bán các thứ thuốc đã kể tên trên đó, và có bán các thứ thuốc khác, cũng hiệu nghiệm vậy.

HÀNG HẬU GIANG

vốn định 600.000f.

Hàng này của Langsa và Annam hàng vốn lập tại Cần-thơ. Có trữ đủ các thứ hàng hóa vật dụng. Nói tắt một đỗi là tại Saigon có món chi thì trong hàng này cũng có.

Bán sỉ và bán lẻ. Giá rẻ mà hàng tốt.

Cũng gửi hàng cho các xứ xa: ai mua món chi xin viết thư ngay cho Hàng, thì Hàng sẽ gửi hàng lập tức.

Xin quý vị đến xem Hàng chơi thì rõ.

Có trữ bán:

Rượu rom hiệu Stella

Làm ròng hàng cho lán nước mía.

Có bán lẻ, bán sỉ và cho lán về bán lại khỏi trả tiền trước.

TIỆM

Trương-văn-Hanh

Sadec

Có bán xe máy mới và đủ đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Lành thắp mười đèn khi đã carburé theo cuộc quan, hôn, tại, tế, kỷ yên, tàn gia, hạ thọ, khăn đen bằng nhiều tây và khăn bông tốt thương hạng, bán mới và bán lẻ vỏ ruột xe máy hiệu Michelin, giầy băm-ét đủ cỡ đồng theo kiểu kim thời. Quý ông ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, thì gửi thư cho tôi. Tôi sẵn lòng ký lương mà gửi contre-Remboursement nghĩa là đóng bạc nhà thơ mà lãnh đồ và tôi cho giá đồ phụ tùng in sáng bằng chữ quốc-ngữ (Prix courant)

Trương-văn-Hanh.

Cần khải.

AN HÀ NHỰT BÁO

MỠI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM

MỤC LỤC

1.— Bàn về việc tuyển cử Hội-Đồng Quận-Hạt	5.— Hội thi Tri Huyện
2.— Lời diễn thuyết của ông Casta-Lumio (tiếp theo)	6.— Cuộc biểu tại Côn-nôn
3.— Hãy bầu chí trong cuộc thương trường	7.— Tiêm thuốc nhỏ con mắt
4.— Thương mại của ta	8.— Cởi dây thi biết
	9.— Thi tập
	10.— Nhân dân
	11.— Lạc điệp qui căn

Bàn về việc tuyển cử Hội-Đồng Quận-Hạt

(Phần trách nhiệm của các vị cử-tri)

Ngày 4 Janvier 1920 tới đây là ngày chọn cử Hội-Đồng Quận-Hạt để thay mặt cho ba triệu rưỡi đồng bào ta trong cõi Nam-kỳ này mà bảo chữa giữa Chánh-Phủ những điều ích quốc lợi dân. Tuy việc bầu cử tới đây chưa chế cái lại đều chi, cũng còn để cho cử-tri các làng bõ tham chọn lấy như cũ; song buổi này là buổi văn minh tiến hóa, quốc dân ta nhờ ơn thấy Đại-Pháp giáo dục, nên dân bực sĩ, nông, công, cổ, bực nào cũng dễ lòng hăm hở mà giới bước theo thấy ta hết thấy, trước khi sự bảo cử kỳ này sẽ được công chánh, chẳng còn sai lầm như mọi khi mà để lời cho cáo báo nghị luận nữa.

Lời các báo nghị luận bao gồm việc tuyển cử Hội-Đồng Quận-Hạt ứng cử là một

Annam ta, những vị ra chịu cử trước phẩm đó là toàn những tay gia tư hào họ, hể ai dám mua số thăm giá tiền mao hơn thì đang, chẳng oán người có tài năng xứng đáng dám chống chối biện bất giữa nghị viện những điều công-ích cho nhơn quần xã hội. Lại những ông dẫu cho có tài xứng đáng, mà có gia tư đồ sộ, sự nghiệp kinh doanh, tương các ông cũng mắc lo đến định sự nghiệp của các ông, có ngày giờ rảnh dẫu mà toàn lo giữ gìn điều lợi ích cho dân! Có nhiều ông từ ngày đặc cử đến ngày mắng trước, không đi viếng cho cùng các chỗ trong quân của mình, thế thì làm sao mà to đến lời hai chỗ nào dân phần trách, chỗ nào dân kêu nài, dẫu thay mặt to lời cùng Chánh-Phủ đến của dân cần khẩn đó. Than ôi! phần trách nhiệm của mấy ông Hội-Đồng Quận-Hạt, Địa-Hạt là một phần gánh vác nặng nề cho dân sự, song khá tốt cho Đồng bào ta xưa nay lại tự thươ giờ, thật rất hữu lý. Vì người

dựng sang trọng mà thôi, chứ chẳng tương người mà có tài cao tri rộng, có dạ nhiệt thành vì dân vì nước, lãnh trước phẩm ấy mới là xứng đáng cho.

Còn phận sự mấy vị cử-tri có quyền bổ thẩm tuyền cử, thì thuở giờ ít ai hay suy nghĩ mà chọn lựa người ra chịu cử chức đó cho xứng đáng tri tài, cử vụ tất theo tiêu bạc, ai nhiều hơn thì bổ thẩm cho nấy, miềng dặng lợi ngay nay, chẳng chịu xét cái hại ngay sau, hoặc là có tình tây vị ai tại cứ theo người đó; dẫu rằng người này tài lực khuyết thiếu cũng chẳng màng.

Dẫu các nước văn minh dặng hưởng nhiều đều lợi tiện tại cũng nhờ mấy vị cử-tri thông thạo không lòng dục lợi chỉ vì Đại-ngbĩa của quê hương nên trách cứ những bực nắn thời tri thức biết thương đồng chủng, biết tiết lợi chung, dám ăn dám nói dặng ra thay mặt cho dân, tiếm kiếm đều ích lợi mà đối đãi cùng chánh-Phủ cho dân nhờ ơn chăm chước.

Cái gương của các nước văn-minh chọn cử chức Hội-Đồng thay mặt cho dân thì là vậy, chẳng vì cái tư-lợi, chính lo đều công ích mà thôi; xin Đồng-bang ta noi lấy đó mà thi thử trong kỳ tuyền cử chức Hội-Đồng Quận-Hạt hầu tới đây. Mấy ông ra chịu cử, bất luận kẻ lớn tuổi người xuân thời, kẻ nhiều tiền, người ít của chi chi, hễ là người nào có tài kinh tế, trí độ cao xa, biết bình vực quyền lợi cho dân, biết thể diu dắc dáo vào trường công-cổ dặng làm cho nước thêm giàu, dân thêm khôn, thì người ấy mới là xứng đáng lãnh chức Hội-Đồng thể mặt cho dân đó.

Mấy vị cử tri đòi cái trách nhiệm của mấy vị tướng rất trọng hệ cho tánh mạng của dân chúng trong lúc này.

Xin mấy vị chủ ý cho lắm.

Phạm-kỳ-Xương

Lời diễn-thuyết của ông Casta-Lumio

Đọc tại Nam-kỳ kinh tế hội ngày
2 Novembre

(Tiếp theo)

Giá lúa tôi nói trước đây là giá lúa định theo giấy tờ như vậy, song nếu các ông bán lúa chẳng hề được tới giá đó bao giờ, bởi vì sự mua lúa họ kiếm chước nấy kể họ mà mua cho rẻ hơn giá định dặng thủ lợi cho nhiều.

Tôi coi trong sự mua bán lúa gạo các ông thiệt hại nhiều lắm. Người mua lúa họ không lo chi hết, nếu không bán thì họ không mua. Còn các ông hề bán lúa không được thì giá nhùng, dưng ấy coi có phải họ mua đến giá nào các ông cũng mừng thầm mà bán đó không. Sự này nói ra nghe buồn thiệt; mà bây giờ biết liệu thế nào. Họ lãnh mua lúa mà bán cho ngoại quốc họ ăn lời nhiều lắm song không thể nào mà cặng họ được; nếu các ông muốn cho họ mất mỗi lợi thì chỉ có một cách là dẹp nghề làm ruộng mà sang qua làm nghề khác đó thôi.

Có người nghĩ rằng nếu các ông gom hết lúa lại rồi chờ nhà máy xay và chờ nhà xuất cảng họ đến nắn nít rồi sẽ khai vựa mà bán, thế ấy thì dành mỗi lợi

cổ mẻ mới được. Tôi tưởng làm như vậy cũng được, song hề tính gom lúa thì phải có vốn cho lớn, bởi vì nông gia phần nhiều đều cần dùng tiền, nếu buộc họ gom lúa thì phải cho họ mượn tiền dặng họ dùng đỡ. Ấy vậy nếu muốn vắn hồi quyền lợi cổ mẻ thì yếu cần phải có tư bản; đó là huyết mạch trong cuộc buôn bán lúa gạo, hề có tư bản nhiều chừng nào thì càng mạnh chừng nấy.

Mà dẫu các ông gom lúa được dĩnữa thì bất quá bán giá cao hơn chút đỉnh mà thôi. Các ông nghĩ đó mà coi, không thể nào gom lúa để chờ giá cao mà bán cho dặng. Ai tưởng như vậy là tướng lắm! Nếu muốn cho cuộc buôn bán lúa gạo được thành vượng thì phải bán cho mấy nhà máy có đủ cho họ xay hằng ngày, chứ nếu nhà máy ngừng thì lúa của các ông không biết dưng vào đâu cho hết, dưng ấy càng thiệt hại hơn nữa.

Về giá lúa thì các ông làm sao cũng không được. Theo ý tôi thì tôi tưởng nếu các ông muốn vắn hồi quyền lợi cổ mẻ dặng trọn hưởng thì phải lãnh mà mua lúa xay gạo rồi bán cho ngoại quốc mới được. Mà làm những việc ấy phải dùng vốn của mình chứ đừng thêm cậy vốn của ai hết. Tôi thường có luận sự này với nhiều người thì tôi coi ý họ không muốn nghe theo lời tôi, họ cứ mong cậy tư bản của người ngoài mà thôi. N, hi như vậy thì sai lắm, bởi vì hề người ta ra vốn thì người ta thủ lợi, các ông có lợi gì được. Hề nói tới vốn thì các ông chào mấy nhân mặt. Các ông nghĩ đó mà coi, nếu không ra vốn thì có làm việc chi nên được. Trong cuộc buôn

bán nhỏ, các ông hãy còn biết cần phải có vốn thay, huống chi cuộc buôn bán lúa gạo là cuộc cả thể, lẽ nào không có vốn mà làm cho nên được.

Vậy nếu các ông muốn vắn hồi quyền lợi thì phải đảo bạc của các ông chôn đó lên, phải mở tờ trúc khạp mà đổ bạc ra cho nhiều lắm, bằng chẳng vậy thì các ông không làm nên chi cả. Tôi dám nói chắc rằng nếu các ông cậy vốn của ngoại hơn mà sầm ghe tàn chợ lúa, mà cất nhà máy xay và lập hãng bán gạo thì các ông không ích lợi chi hết, dưng ấy sao gọi là vắn hồi quyền lợi được. Tôi tưởng nếu các ông khứng đem vốn ra mà làm dẫu các ông không thạo nghề dĩnữa các ông cũng chiêm trường lợi cổ mẻ được. Các ông ra vốn thì ngó thấy lời, mà các ông lại còn chầu chính cuộc chợ lúa, cách xay gạo thì bớt tổn phí càng lời thêm nhiều nữa. Tôi xin hỏi, vậy chứ các ông có quyết tình tranh thương cạnh lợi hay chưa? Như đã quyết rồi thì trúc tiền ra dưng dụ dự nữa.

Trong mọi việc làm, việc nào cũng phải tính cho kỹ lưỡng. Bây giờ muốn sầm cuộc Vắn-đi lúa thì phải ra vốn chừng 8 triệu đồng bạc, cất nhà máy cũng phải tốn chừng 8 triệu nữa. Con mua lúa thì phải có sẵn trên 15 triệu đồng bạc luôn luôn. Tôi tính đây chẳng phải tôi nói bây giờ muốn cuộc buôn lúa cho hoàn toàn mà phải xuất tiền 40 triệu đồng bạc. Không! Chẳng phải vậy chúng ta làm có thư lớp, chúng ta bước tới lần lần, chứ chẳng phải vụt chạy một nước mà tới tới chốn được.

Vậy như nay các ông muốn làm thì hùn vốn lại đi, có bao nhiêu tư bản bấy nhiêu, hoặc được 2 triệu, hoặc được

3 triệu cũng tốt rồi tính coi nên dùng vào chỗ nào. Để rồi tôi sẽ chỉ chỗ các ông nên dùng vốn ấy cho các ông rõ.

Các ông hãy nhớ rằng bề các ông ra vốn thì mỗi năm có lợi, rồi cuối năm các ông thêm vốn và nhập số lợi vô nữa tắc nhiên vốn càng ngày càng thêm lớn mà bề vốn lớn lâu lâu thì các ông mở rộng lần thêm. Làm như vậy nếu trong 5 năm thì các ông vốn đã nhiều nghề đã thạo, các ông có đủ sức mua lúa, chở lúa, xay gạo và bán cho ngoại quốc chừng 20 muôn tấn thì chừng ấy cũng khá gọi là vắn bối quyền lợi được rồi. Chừng ấy đồng bang của các ông thấy các ông làm nên việc và có lợi nhiều thì ai cũng phải theo, ai cũng muốn bắt chước.

Nay mới khởi đoan thì khó thiết, vì phải kiếm cho có người. Những kẻ thôn quê đã không tri thức mà lại thiếu thể lực vậy chẳng phải dùng họ mà khởi đoan được. Các ông đây là bực thượng lưu trong nước, vậy các ông phải khởi đoan mà làm gương cho đồng bang. Các ông chẳng nên dè dặt, vì sự khởi đoan này là cái nghĩa vụ của các ông đó. Quê hương Việt-Nam đương ngó chừng các ông, vậy các ông phải ráng lấy.

Hồi này tôi có nói rằng bề các ông đầu vốn rồi sẽ tính kiếm chỗ mà dùng cho có lợi. Vậy để tôi chỉ chỗ ấy cho các ông coi. Xưa nay trong sự buôn bán lúa gạo bề nhà xuất cảng chịu giá lập tức giao kèo với ngoại quốc rồi thì đến chủ nhà máy trả giá mà mua gạo. Chủ nhà máy chịu giá xong rồi thì định giá mua lúa. Và cuộc buôn bán lúa gạo nhờ có cạnh tranh nên từ nhà xuất cảng cho đến chủ nhà máy, tuy ai cũng có lợi, song lợi chia mỗi người một mớ chứ

không trọn hưởng được, bởi việc xuất cảng nhiều người, nếu người này đòi giá mắc thì người ta hỏi người khác, còn nhà máy cũng chiều cái, nếu chỗ này đòi giá cao thì người ta đến chỗ khác.

(Sau sẽ tiếp theo)

Trích trong N. C. M. D.

Hãy bền chí trong cuộc thương trường

Từ khi Đồng-bang ta ra tranh cuộc thương trường đến nay, lời biếm nhẽ, cách chê bai: như tré môi, nhúng miệng, hách vai, xỉ xịch biết đâu mà dễ. Dân Annam làm cái gì nên thân? Tính toán không biết! Liếng xảo bị người Tào bày giờ...! Mấy câu này ở trên đầu chót lưỡi của kẻ muốn làm cho ta thối chí mà tọa hưởng với chệc cái máu ta cho dễ; ở trên miệng của kẻ bị dính sập nhà không ra đó!

Đồng bang, đừng thối chí! Trối kẻ chà ai cáo ta quấy vậy, làm cho rối loạn lòng ta. Đừng rời lòng, môn chí mới là hay. Kẻ quấy lưỡi trời sẽ bao phủ. Việc chi mới khởi đoan đến phải tốn kém. Làm được là tự nơi cái tất chí và cái thành tâm ta. Ai dám đoan cái tháng bại ta? Ai dám tiên tri vậy? Mặt tình người loạn biến. Ta cứ việc đi tới luôn. Không mấy năm trường lao chực « cực nhọc, hao mấy chục muôn binh, « tốn kém nhiều bề; đi xứ xa cầu cứu « thì làm sao nước Huê-ky trở nên Đại-quốc, dân cường, nước mạnh, thành « New-York trở nên thịnh vượng, lầu cao « giầy dục! Không lìa chúa, cha già, mẹ

« yếu, vợ thơ cùng thân bằng cố hữu thì « làm sao hình ông Ba Tưóc de Lafayette « được ở dứa chợ đông! không tưởng « máu bốn năm; hao mấy triệu binh tướng « đồn hự, lũy nát; lòng bền vững chí « anh hùng thì làm sao dân Langsa ngày « nay thính Đức? Danh vang bốn bề, « tiếng khen ngợi ngàn năm! » Ấy vậy, muốn việc, muốn thành thì phải có chí bền vững, lòng thành thật. Đường hơi còn dài, hãy dùng đường ngựa. — Chớ vội, ngựa què, đi không tốt đường. Nếu có ông Foch thắng cái giặc to này, thì chắc cũng có ông Foch thắng cái thương chiến này vậy.

Nay ly rượu ta đã rót. đường chông gai vừa lẩn gờ; ráng uống cho cạn ly, đi cho tốt đường. Bình ta thì ngất, sợ lật miếng thịt thì thôi làm sao lành. Chén café O, \$04 trong một cái quán; ở tại cái đường của một vì dân Annam, trước nhà Pháp, làm cho giấy động cả 22 tỉnh chẳng đủ làm gương sao? Ai mà giấy lòng ba triệu dân được vậy? Có Trời đó thôi. Xin cảm ơn ngài Đỗ-Hữu khi sanh tiền ngài không quên cái xứ nuôi nấng ngài nên vai, nên vóc, đến thất cùng không phụ xứ mình vậy. Còn chi quý hơn ngài! Ta, kẻ sống, có nên vì lột mẽ Việt-Nam, khoanh đất nhà Nam, danh giá con Annam mà lo lẩn gờ đường chông gai trong buổi này chăng? — kẻ thất không quên, người sống há lẫn, vậy mới thật dân một nước con một nhà.

Nghĩ cho sâu, xét cho cạn cũng nên mắng cho quốc-dân ta đến ngày kết quả, cũng nên sợ, cũng nên buồn, nếu không thành tựu. Đua nhau tranh thương, ấy quốc-dân ta gìn lấy mình cái khổ sẽ mang nặng, cái ách lớn sẽ gia vào.

Vả chẳng dân ta duy có chuyên nghề làm ruộng. Lúa thất cơ tay chịu nghèo,

chịu đói. Mùa năm nay coi mỗi không khá. Một người giàu có lớn rông nghề làm ruộng có nói với tôi một ngày kia rằng: « Hơn mấy chục năm nay kể từ ngày tôi ra làm ruộng đến nay, lập nên nhà cửa nguy nga; ruộng nương đầy đầy, không khi nào thấy dân nào cực hơn năm nay. Làm ruộng gì: cấy rồi còng ra cấy-Lúa chưa chịu chết rắng lên, chuộc ra ăn rui, mà mỗi năm cấy một lần, năm nay thành ba. Con nít năm ngoái kiếm mướn bơi xuống không có, năm nay đến ăn cơm không, làm công chuyện không dám nuôi. Thảm không đồng-bang! đây còn sưu-thuế mới bày càng nhiều nữa.

Cái khổ ấy có phải là dân chịu đói khác chăng? Phải đó! vì mùa thì thất, lúa thì chệc rút, bạc thì nó chớ về Tào. Dân ta không nghề khác làm ăn, phải chịu đói không? Té ra, dân ta lấy máu làm ra của dầm sương, phấn mại; chịu nhiều đều rất khổ. Rốt kẻ ngời không mà được hưởng, làm giàu to; cái nghèo, cái đói khát để lại cho kẻ dầm sương-tuyết, chịu nhiều đều cực nhọc rồi. Ấy là oai nghề của anh chệc thuở nay đó! Còn cái khổ chi nặng hơn cái khổ này?

Cái ách là sưu thuế mới bày đó! Làm không ra tiền, mỗi vật đều phải đóng thuế. Mùa màng thất bát, lúa ở dân có mà bán đóng thuế. Còn ách nào nặng hơn? Muốn làm một tên dân biết tuân phép nước, khỏi làng xóm đóng thuế, đóng nô; khỏi quan trên thịnh nộ; khám đường trốn trốn nên rủ nhau ra buôn bán, kiếm chút lợi trả nợ nước nhà, kẻ này gào, người kia căng tưởng như muốn lặn ta nơi đáy biển hoài vậy.

Cũng nên buồn nên lo. Ta nay đang ở giữa cuộc thương trường như bấy ền lạc ra biển nhằm lúc phong-ba. Dưới thì sóng bủa từ phía nghe âm âm; trên

thì gió to thổi nghe vút vút. Hãy kết cánh đấu mỏ lại với nhau, thùng thảng bay, chớp cho chắc cánh, đừng lia nhau, rút xuống biển: cá mập ních, lia nhau ó xết.

Chừng nào sự ước mong ta kết quả, có cái địa-vị; Chớ nóng "vút tõe bắt thành" đi giờ Thủng-thảng mà đi; bước cho chắc bước thì cái hoài vọng ngày nay tất cái phí nguyên ngày mai; cái địa-vị ngày xưa càng cao nữa. Chẳng có cái chi qua chỉ người. Người có chỉ làm chi cũng thành. Lẽ thắng bại, cuộc vui, buồn đều do nơi quốc dân ta từ bức thưng giả đến kẻ ngu-hèn. Tiếng nói "An nam ta tranh thương mại" thì cái vận mạng Annam ta trong buổi này do nơi người Nam-Việt vậy.

Phan-tráng-Chi

Tương mại của ta

GÒ-CÔNG. — Tại làng Tân-niên-Tây, Tổng Hòa-lạc thương, quận Gò-công, mới đây có nhiều vị Đồng bang ta ra lập tiệm. Như tiệm bán thuốc bắc hiệu là "Nam-Tế-Đường" của M. M. Phạm-dăng-Đàng Nguyễn-văn-Chiến công-ty, tiệm "Nam-Xương" bán rượu tây hàng tây của Phan-phải-Dương, tiệm bán rượu bài nhì của Hương bộ Thiệp, tiệm "Nam-Hương" của Nguyễn-văn-Lưu bán cơm, cháo, bánh nước v.v.v.v., tiệm của Phạm-thị-Linh bán thuốc tây và trà "Ấi-quốc ký-chương" của ông Hội-Đổng Ngàn chế tạo.

Thiệt đáng khen, đáng mừng cho Đồng bang ta tại Tân-niên-Tây (Gò-công) là chỗ quê mùa nhỏ hẹp, mà có lòng thương quyền lợi quê hương, lập tiệm tranh thương; còn các chỗ phiên ba đô hội chỗ nào chưa chịu tình giết mộng

lung có hổ cùng Tân-niên-tây đây không?

CÁI-BÈ. — Những trang trí thức hào gia tại Phú-Sơn hội tư bốn đã lập thành một tiệm hiệu là: "Phú-Sơn thương cuộc" bán đủ đồ tạp hóa và đã khai trương ngày 1er Décembre 1919. Khuyên Đồng bang vì ghila hãy đến mua giúp cho tiệm dặng vững bền. Mấy chỗ chưa có tiệm Annam ta lập xin hãy noi gương chợ Phú-Sơn đây mà làm thì rất tiện cho Annam ta khỏi tới tiệm khách mà mua bán

RACH-GIÁ. — Tại "Mặt-biển Kim-qui" thuộc về làng Văn-khánh đông, có ông Hương Chủ Lắc, từ ngày nghe gió tranh thương thổi đến, mửa đoán thể chàng vào, ông thật là có dạ nhiệt thành, thương Đồng bào ái quyền lợi cho quê hương, nên ông ra sức khuyến nhủ trong làng lập tiệm buôn bán. Phần ông vướng ra làm gương cho Đồng bang lập thành một tiệm bán đủ đồ tạp hóa, còn ông Hương Chánh Huê cũng ở một làng với ông Hương chủ Lắc; đã lập dặng một tiệm bán tạp hóa như vậy.

Đáng khen hai ông: Hương chủ Lắc và Hương chánh Huê có dạ nhiệt thành biết thương nơi giống biết sợ hổ chung.... Vậy mới gọi là trên trước trong làng làm gương tốt cho đoàn hậu tấn.... Xin cầu cho tiệm của hai ông càng ngày càng thành vượng.

VINH LONG. — Vinhlong mới lập thêm 2 tiệm guốc 1 tiệm của hai Cường ở đường Saliceti ngan miếu ông Quốc-Công và 1 tiệm của thầy Hà-chí-Hiến ở tại cầu tàu tây xin đồng bang Vinh-long ai là mẫu thụt Annam đến mua guốc 2 tiệm này dặng giúp lấy nhau.

Ngã-tư có ông Phan-văn-Liên mới lập 1 tiệm bán đồ tạp vật và anh em ông

mười Hào mới sửa soạn gần khai trương tiệm thuốc bắc, rất mừng thay pho Annam ta, vậy xin đồng bang Ngã-tư ai có mua đồ tạp vật thì mua giúp trong tiệm Phan-văn-Liên xin mấy ông thấy thuốc Annam đến mua và bỏ thuốc bắc tiệm ông mười Hào giúp nhau làm ghila. Coi ta làm có dặng không? Để họ chê đề ta hoài rằng A năm không làm gì dặng. Uá còn ông Hội-dổng Hũ, ông Ban biện Tâm, ông hương bộ Giêng, ông hương chánh Cang ông cả Bình, ông hương quản Tường là tay cự phú xin ra lập 1, 2 tiệm tại chợ Ngã-tư mà nêu danh ư hậu thế, cứ ngủ kinh hoài sao? Đánh diêm nhiều để cho chệch và mấy thằng lai căng từ Ngã-tư chê sao?

Xin gấu lấy bớ mấy ông!

CAI-NHUM Nghe hôm nay ông cai Huôn ông phó Đầu, ông cả Thuôn, ông phó Nhậm, ông hội đồng Chánh, ông hương quan Mậu, ông hương sư Tính, ông Trương-hoàng-Ngự kêu hùng đủ số bốn ngàn đồng bạc rồi mà lập tiệm bán hàng xén, sao chưa lập cho rồi đi! Còn đợi ngày nào nữa? Để lâu chệch cười đa gấu lấy bớ mấy ông.

Còn quận Vãng-liêm và Chợ-lách Annam chừng nào mới lập tiệm??

ĐẾU CHÀNG NÊN BẮT CHƯỚC

ÔMÔN. — Bồn-Báo đã thuật chuyện ông Huyện Hàm Trấn-dăng-Tiêng lập chợ tại vòm rạch Ômôn, và có ước ao xin ông cho Annam mượn ở buôn bán mà lập thành 1 cái chợ Annam dặng lấy tiếng. Nay rõ lại ông Huyện hàm này để trọn mấy giấy phở ông mới cất cho chệch mượn ở buôn bán.

Thôi! thấy mà đứng đưng cho Annam...!... buồn cho Annam...!...

CANTHƠ. — Ai khi ta là giả mang??? ai nhục ta là mọi rợ??? Vậy chớ vì có nào chú hương C... là người Annam nhà ở kế Rạch Tham-Tướng chẳng biết hổ, còn xuất bạc hùn với thằng chệch X..., lại cho nó cất tiệm trong đất mình mà mua bán...!... Nếu như lời nói này mà quả quyết, xin chú hương C... ăn rặng sửa lại, bằng chẳng chịu, thì Annam ta sẽ kêu chú bằng thôn dân da.

TRẢ-ÔN. — Bớ Thầy Ban-Biện T... ở Tích-Hóa, thấy là bức trên trước của dân, sao thấy chẳng làm gương tốt cho dân bắt chước, lại nghe nói thấy giùm vốn cho thằng chệch Mừng và hùn với nó lập tiệm buôn bán dành mỗi lợi với Annam...!...?...! Nếu quả như thấy đồng bịnh với thầy hương C... ở Tham Tướng, xin thầy hỏi tâm...! Làm như vậy buồn lắm da thấy...!... ở hự...!...

CAI-BÈ. — Mới đây tại chợ Ba-Rải thuộc về làng Hội-Sơn, ông Hương-chánh Tươi là đồng bang của mình mới đưa lịnh ái của nài vịnh chữ vu qui, vậy duyên kim cái với... với Annam phải không? — không...! với chệch mà. Đó, Đồng-Bang thấy chưa, ngài muốn thôi làm Hương chánh dặng lãnh chức Mái-chính chớ gì...! ở hự nữa...!...

BAC-LIÊU. — Nghe nhiên người nói rằng: nhà tâu Annam hiệu là "Trung-Huê" (Trung-Huê..Trung-Huê..mới nghe cái hiệu ai cũng cho là nhà hàng chệch dữ a).. bán đồ ăn tính giá mắc lắm. Nếu quả như lời và tiệm này là tiệm của Annam mà làm như vậy, e cho thiên hạ phong vân ra rằng tiệm Annam bán mắc mà chẳng khứng đến mua, thì cuộc

thương mại của chúng ta thế nào cho thành vương dặng...?....?

Có phải là một con sâu làm rầu nổi canh chắng...?....!....!

Vin ông chủ nhà hàng "Trung-Huê" Bác liêu chước lượng lại.

Hội thi Tri-Huyện

Ngày thứ hai 1er Décembre 1919, tại Nam-kỳ Soái-Phủ, có mở hội thi cho mấy vị thơ-ký thuộc ngạch Quân-Hạt Nam-kỳ ứng cử dặng lãnh cấp bằng chức Tri-Huyện nhì hạng.

17 vị thơ-ký trong các tỉnh đến ứng thi khoa thi này, sau khi Hội Giám-khảo chấm bài vở và hạch miệng xong xuôi rồi, thì 13 vị được bản lộ lên để theo thứ tự sau này:

1- Trương-thành-Tương nguyên thơ ký thiết thọ nhứt hạng (Nam-kỳ Soái-Phủ)

2- Trần-văn-Mi nguyên thơ ký thiết thọ nhứt hạng (Nam-kỳ Soái-Phủ)

3- Võ-văn-Bửu nguyên thơ ký thiết thọ nhứt hạng (Tây-ninh)

4- Phạm-kim-Chi nguyên thơ ký thiết thọ nhứt hạng (Vinh-long)

5- Nguyễn-ngọc-Tương nguyên thơ ký thiết thọ nhứt hạng (Bến-tre)

6- Huỳnh-văn-Hạnh nguyên thơ ký thiết thọ nhứt hạng (Tòa Ba)

7- Lê-quan-Tương nguyên thơ ký thiết thọ nhứt hạng (Sóc-trăng)

8- Trần-văn-Chấn nguyên thơ ký thiết thọ nhứt hạng (Tân-an)

9- Lê-minh-Tiền nguyên thơ ký thiết thọ nhứt hạng (Bến-tre)

10- Nguyễn-ngọc-Kỳ nguyên Thông phán tam hạng tại Bà-rija

11- Mạc-văn-Nghĩa nguyên thơ ký thiết thọ nhứt hạng (Cần-thơ)

12- Đỗ-văn-Châu nguyên thơ ký thiết thọ nhứt hạng (Sóc-trăng)

13- Triah-đình-Quý nguyên thơ ký thiết thọ nhứt hạng (Kiểm soát tiêu xuất phủ vụ)

Bốn Báo với và kính lời mừng cho chư Quý vị trên đây dặng phỉ kỳ sở nguyện và chúc cho chư quý vị từ đây dặng áo gấm xuê xoang thang mây vững bước.

An-Hạ Nhứt-Báo

Cuộc biến tại Côn-nôn

(UN DRAME À POULO-CONDORE)

Ông quan Hai Andouard bị giết chết, rồi tên sát nhơn trở súng tự xử lấy mình

Cố tin "Diễn-tiến không giấy" ở Côn-nôn báo về báo cho quan Nguyễn-Soái Nam-kỳ ngày 3 Décembre 1919 như vậy:

Tôi lấy làm đản đốn mà báo tin cho ngài hay rằng: Quan hai Andouard bị tên tôi nhơn rút lên làm việc trong dinh ngài cầm súng sáu bắn ngài thất. Tên sát nhơn do chúng tự tử liền.

Hay đang tin ai ai cũng đến thương xót quan hai Andouard vô cùng, quan hai Andouard là một vị chiến tướng trong đám giặc Âu-Châu, ngài bị đạn cut hết một tay, đang thương nhiều Mè-day. Nay nay bị một tên tôi nhơn giết thất, chưa rõ bởi cừu riêng hay bởi oán thù ngày trước, song khá tiếc cho ngài là một n.ười đồng sĩ mà phải uồn từ về nơi tay một đứa thất phu.

Qua bữa sau quan Nguyễn-Soái Nam-kỳ dặng tờ phúc của quan Thơ-Toán ở

Côn-Nôn gửi về cho hay vụ sát hại quan hai Andouard như vậy:

«Đứa sát nhơn tên là Nguyễn-văn-Lợi kêu là tư Con bị án 15 năm khổ sai, rút lên ở bởi nhà ông Andouard, vì tánh hạnh tốt, chẳng rõ nó có thù oán chi, nên lên ăn cấp cây súng sáu của ông Andouard rồi xông vô phòng kiểm gập ông, bắn luôn mấy phát đạn trúng vô đầu và trúng trái tim, ông Andouard phải thất liền. Khi nghe tiếng súng nổ, quan Thơ-Toán lật dật lấy súng sáu chạy đến nơi thấy, ông Andouard đã lâm hại, và gặp tên tư Con cầm súng sáu còn lên khỏi nơi tay. Ông Thơ-Toán bắn nó một phát, nó bắn lại may không trúng, rồi thừa dịp chạy qua cái phòng gần đó bèn tự tử bắn lấy có mà thất luôn.

Vụ này quan trên đã phú cho ông Klein là ông cò sở Mật-Thám tại Chợ Lớn và ông Canavaggio quan Biện-Lý sở Đê-Hình đã xuống tàu ra Côn-nôn mà tra vấn duyên cớ.

Tiền thuốc con mắt có giấy cá.

Vả con gái tôi đau con mắt đến khi hết đau thì có giấy cá một con mắt, 7 năm nay cũng vậy, mà con mắt ấy cũng còn thấy dặng mà không bằng con mắt sáng bên kia. Có người còn tốt. Cái giấy cá chừng 4 ly, ăn phân nữa con người.

Vậy tôi kính xin chư-Y sư, ông mô có sở trường về khoa nhãn mục, xin làm ơn cho tôi biết danh hiệu, dặng tôi cậy trị thuốc.

Hay là chư tôn Ông nào có biết dặng

danh sư Lang-sa, Annam, Chết thì xin làm ơn cho tôi biết dặng tám thuốc, thì rất cảm ơn lắm lắm.

Xin chư tôn chớ phụ, thăm hạnh, đa tạ, đa tạ.

Nay kính

Nguyễn-long-Thạnh

Đại Hương cả làng Nhơn-Mỹ
Sóc-trăng

Nên coi cho biết

Bạn hát Annam hiệu là "Chánh-luân-Ban" của ông Hội-Đổng-Ninh ở Saigon từ ngày lập thành đên nay, danh tiếng ai ai cũng từng nghe. Bạn hát này, kiểu cách sắp đặt có nghi tiệt, chề sửa theo văn minh kim thời, có chưng nhiều (tâm sơn thủy, (décor) phong cảnh, lâu đài dọi điện khi vào coi đẹp mắt lắm...!... Đáo kếp nhiều người làm tuồng thịnh sắc màu mè không chỗ chề được...!

Thuở giờ, chưa có dịp nào đi hát trong Lục-châu, nay tôi chẳng nài tốn phí rước bạn hát này đến Cần-thơ hát ít ngày tại Casino (rạp hát bóng) của tôi. Chừng một tuần lễ nữa sẽ khởi sự hát, xin mời quý khách dời gót ngọc đến xem chơi cho biết sự hay giỏi của bạn hát tân chề này.

Cần-thơ, le 11 Décembre 1919

CAO-VĂN-HÙNG

DIRECTEUR DU CASINO

Cẩn cáo

Coi đây thì biết

CHÈC ĐÁNG KHEN, ĐÁNG KÍNH, ĐÁNG PHỤC.
ANNAM ĐÁNG BUỒN, ĐÁNG CHÊ, ĐÁNG GHÉT.

Từ 2 tháng nay mỗi chợ, Annam đều có bán thịt heo và hàng xén, tôi không nghe không thấy chỗ nào có 1 chú chệc hay là vợ (người Annam) nó mua thịt heo hoặc là hàng xén của người Annam su lớn su nhỏ nào hết. Uả mua đâu cũng là trả tiền, sao mà nó cứ mua của giồng giống nó, không mua của giồng-giống khác? Là vì sự bán buôn thì phải có lời chút đỉnh, nó mua của giồng-giống nó, nghĩa là nó để phần lời chút-dỉnh đó nó cho giồng-giống nó nhờ còn có nghĩa hơn là cho giồng-giống khác hưởng.

Chệc cũ chi như vậy là chỗ đáng khen. Chệc thiệt có tài, nó mua đòn bà Annam đem về nó tập luyện sao cũng in khuôn in rập như nó, nèo vợ nó có đi chợ thì cũng mua đồ của chệc mà thôi, không mua đồ của Annam chút nào hết, ấy là chệc đáng kính.

Chệc thương lưu và vợ chệc thương lưu cũ chi như vậy chẳng khen chi, chẳng kính chi, chẳng phục chi cho mấy vì là nó có học-thức, nó biết hình cụ thể thiếp (dạy biểu vợ) nó lại khéo giáo hóa tới mấy thằng chệc mặt cũng biết thương nòi giống. Mấy con vợ chệc mặt nó cũng biết thuận ý chồng, ấy là đều đáng phục đó.

Còn Annam ta, cơ khổ nhưng !! nhà nhứt-trình viết hết giấy, kẻ học thức nói hết hơi, mà bởi còn một phần ba người đi chợ cứ mang đầu trâu mặt ngựa vào tiệm chệc, quán chệc, thớt thịt chệc mà mua, mà hút, mà ăn cơm uống nước hoài, chứ phải nó là đồ hạ tiện chẳng

nói chi, ngặt nó là người ta kêu bằng ông, bà, thầy, thiếm, cậu, mợ, chú, cô, mà không bằng mấy thằng chệc mặt mấy con vợ chệc mặt mới là đáng ghét, đáng chê, đáng buồn cho chứ !!

Xét coi tại sao mà còn một phần ba Annam đó như vậy?

Xét thân thể nó, thì cũng là mặt mũi chơn tay cũng là gan, tim, phổi, ruột, nhứt nhứt chỗ nào nó cũng như người vậy, không thấy chỗ nào là giống cầm thú; xét tới tiền nong bên nội bên ngoại nó, thì người nào cũng là người ta không phải là trâu, là bò chi hết, mà sao sanh nó ra nó không bằng mấy thằng chệc mặt, mấy con vợ thằng chệc mặt là sao Chác là bị mấy cậu chệc trí mưu, lấy cao đường-thảo ngâm rượu mà cho nó uống, nên nó mới quên giồng-giống, nó mới quên dòng-bào nó vậy đó chứ chẳng phải tại cơ nào hết.

Sùng-Bức

(Trích trong N. C. M. Đ.)

Thi tập

HOÀI HỮU

(M. Mười Tân-thời-trung Gia-dịnh)

Non nước tri âm có mấy người
Lời xưa ai dám phụ lòng ai
Hoa thương liễu nhớ trời muôn dặm
Biển sở sông ngò đất mấy dài
Giadịnh có thương tình Hớn-Chữ
Báchliêu còn nhớ nghĩa Anh Mười
Trăm năm gán vò sau như trước
Non nước tri âm có mấy người

Báchliêu: Hồ-hơn-Chữ

VONG TÌNH THI

Trông tình chẳng thấy một buồn xo
Rầu rĩ quanh vảng bất liễu lo,
Ngày trông người xưa sầu bất ngát
Đêm mơ hương củ sức thơm tho
En nam tìm hạn hơi nhao nhác
Nhạn bác thương ai động nhỏ nho
Leo lét đèn khuya chưa ~~đắp~~ tắt
Tiếng gà đầu đá ó ồ ồ

Báchliêu: Hồ-hơn-Chữ

THAN PHẬN THI

Công danh có thuở, rõ lòng đây
Trái bước đôi phen, mối tri này
Chạnh nỗi nắng mưa càng ủ mặt
Nhớ hồi trăng gió, lại châu mây
Mười ơn Thâm-đến, thêm tha thiết
Ba mối toan lo, dễ dấm khuây
Phải gặp tiên ông ta hỏi thử?
Chừng nào lộng bước chốn thang mây

Đỗ-trung-Thu

à l'Imprimerie de l'Ouest Cantho

HOA NGUYỄN VÂN BÀI «THU TDIÊN CAM TÁC» CỦA CÔ XUÂN-MAI

Cao thấp mây giăng dạn dạn sầu
Quê người vô vô giữa đêm thu
Rừng phong lá đỏ xơ rơ nhánh
Dậu cù sương gieo lợt lạt màu
Nam bắc bơ vơ hàng nhạn lạc
Nước non ngơ ngẩn khúc dờn rao
Trông xanh ai biết ai tri kỷ
Tâm sự muôn trùng gửi với đầu!

Phạm-ngọc-Đa tự Liên-Huê
Collège—Mytho

TIỆM NAM-ĐĂNG BÀN Ế-THƠ

Những mảng hán buồn đắp đổi nghèo
Cho hay cái vận khiến còn eo
Thêm trư vãng thấy người đôi bóng
Rường xế hoãn chờ khách vắng teo
Xá xiếu tồn ten trông lạnh ngắt
Cháo mì dật dờ rủ lên meo
Nam-Đăng mời ế chơi cười ngặt
Cười đến hột thang cũng rắng treo

Vinh-long chủ tiệm Nam-Đăng

Joseph Samy

Xin thi ông họa chơi cho tiêu khiển

Nhàn đàm

Hai cha con anh kia có tánh hay hảo
ngọt, thường bữa tới lẩu xanh, cha con
cứ đụng đầu nhau mãi. Về nhà người
cha giận, mới kêu con quờ rằng: Mấy
không lo làm ăn chi hết, tao coi bộ này
muốn hư rồi, bữa nào mày cũng thả
theo lẩu xanh hoài! Thằng con chối rằng
Thưa cha, con nào có thả theo lẩu xanh
bao giờ! Cha nói vậy oan con lắm
Người cha nghe con chối thì lại càng
giận mà nói rằng: Mày còn chối phải
không? Hề tao đi Lẩu xanh mười lần
thì gặp mày tại đó hết bảy lần mà mày
còn chối chứ?

Thằng con nói: Nếu cha tôi như vậy
thì cha nhiều hơn con ba lần đó, vì bề
con đi 7 lần thì cha đi 10 lần. Người cha
đó quạu hét lớn lên rằng: Thôi thôi tao
chẳng thêm nói với mày nữa, để từ rày
sắp tới cho mày gỏi mà trừ cọng phần
bì nhiều ít với tao nghe.....

Cầukê—Giang-hưng-Bang

Lạc điệp qui cần

Tiểu thuyết

(Tiếp theo)

Qua bữa sau, Thiêm Bịa có ý trông, trời quá nửa buổi sớm mai, thật quả thấy Bạch-Mai đến nhà. Thiêm Bịa mừng rỡ nói: qua tưởng em mất việc chi vô không dặng, nên đợi tới chừng này qua trông môn ý. Bạch-Mai nói: Tôi lưa cùng thiêm đầu dám sai lời; song trẻ đây là bởi tôi mất sữa soạn cơm nước cho cha tôi ăn rồi đi mới tiện. Thiêm Bịa lật đặt chạy xuống bếp bưng lên một viên bột và nói: đây nè, hôm qua em nói bữa nay vô chơi, nên qua có xay bột sáng, vậy thiêm cháu mình làm bánh tằm bánh khế ăn chơi một bữa kéo thêm. Bạch-Mai nói: Thiêm khéo bày những chuyện nhọc công cho thiêm không.... Nói rồi hai người cùng nhau ngồi lại kể nhồi bột người nắn bánh. Thiêm Bịa bèn thừa dịp mở lời ướm hỏi: em hai năm nay tuổi cũng là trộm, vậy đã có nơi nào gắm ghé chưa? —Thiêm ôi! nghèo thiếu trước lúc sau cơm khô gấu mà ăn, lại cha tôi thân sống cũng như thân chết, ngồi một chỗ chờ bữa mà lấp xương, vui vẻ chi mà mong chuyện đó. —Em tưởng vậy lắm rồi, nghèo mới là kiếm cớ dựa nương nghèo mới kiếm nơi giúp đỡ, như em, thân có quanh một mình, cha thì gần miệng lỗ, nhà tiền bạc cũng kỳ ông; ước dặng có chỗ nương dựa thì cũng nên thuận tình đi cho rồi; trước báo dưng cha già, sau nữa gởi thân bỏ liêu há không tiện sao? —Thiêm nói nghe rất

phải, người mà lăm cảnh như tôi đây, tưởng lại ai cũng nghĩ như vậy, song xét vì phận gái, cầu tiết trinh phải giữ lấy lòng, đầu nghèo, cháu ôm bụng chịu chờ cái nết lăm chả lăm hỏi cháu quyết chẳng chịu. —Mấy đời gái trác nết ai khen bao giờ, thế thường người nói: trai năm thê bảy thiếp, gái chính chiêng một chồng, là mình có chồng phải thờ chồng cho trọn đạo đừng nhị tam kỳ đức mà hỡ với đời; chứ mình là gái chưa chồng, phải nơi mình đẹp, phải chỗ mình ưng, mà gởi phận trao thân dựa nương khi mưa nắng, miếng là mình đừng buông thả ngọ bất thã g này thì thôi, ai lại cười ai lại chê mình dặng sao? Em không thấy qua đây, từ khi cha chàng yếu chết rồi, mấy năm nay, thiếu gì chỗ: xóm trên thì chú Phó hương hào Hến, ngoài kia có chàng chệc Dục cây nói biết mấy lần, nếu qua lấy chồng thì cũng dặng đó, ai cười chê gì, nhưng mà qua còn dự dưng chưa nhứt định dặng huồn chi em là gái, dễ như chơi. Người ta nói: gái không chồng như thuyền khô g lái, đầu phải thì mình chúi vào dạn nghĩ. —Phận thiêm là có chỗ người ta muốn, còn tôi đây.... Bạch-Mai nói đến đây, mặt có sắc thẹn bèn dưng vào vách mà cười. Thiêm Bịa thấy vậy lòng mừng, nghĩ thầm rằng: lời mình nói này giờ coi mới thấu tiêm đen nó rồi, thôi để mình nói tới ác xong việc. Bèn tiếp: qua chẳng nói đầu gì em, có một người thấy em đem lòng thương, cây qua trao lời, nếu em dánh, muốn việc người đó ra tay bảo học hết cho em. Bạch-Mai nghe nói có ý mắt cở làm thính không

trả lời. Thiêm-Bịa nói: người ta con nhà giàu có chứ ghêla thông minh, em mà gặp dặng người đó thì có phước vô hời.

Bạch-Mai hỏi: người nào đó? —Lẽ nào em lại không biết người đó, Cậu Hai con của ông cả chứ ai? —Bạch-Mai nghe nói ngấm-nghĩa mừng nửa sợ: mừng là mừng phận nghèo cực, nếu dặng một người chồng vãi vật phú hào như vậy, lo chi cha già chẳng dặng ấm no mình cũng dặng an vui cái phận. Còn sợ là sợ bề bèn hạ, e người chẳng dạ thiệt tình làm cho mình phải duyên lỡ dở, chừng đó biết than thở cùng ai..... Bạch-Mai đang suy nghĩ như vậy, kể Thiêm Bịa tiếp nói: Cậu Hai thiệt có lòng thương em lắm, gần vô hết sức cây qua nói tận từ cùng em, cái chỗ dặng như vậy, em còn dưng nơi nào? Em bằng lòng rồi em muốn cái gì cũng dặng hết. Bạch-Mai nói: Thiêm nói vậy, như mà không biết người ta có thiệt tình hay không? —Sao không, em không tin để qua chạy kêu cầu xuống cho hai dặng giáp mặt nhau chứ cần có lòng thương em lắm..... Thiêm Bịa miệng nói chơn bước ra khỏi nhà chạy dưng kêu Huỳnh-anh-Tuấn. Vừa may gặp lúc Anh-Tuấn đang dưng ngoài ngõ, Thiêm Bịa đi ngang ra gặp Anh-Tuấn hiểu ý, vào nhà một chút rồi giả chước đi sau vườn, bèn tuốt xuống nhà Thiêm Bịa. Bạch-Mai thấy dạn Anh-Tuấn và Thiêm Bịa đi gần tới nhà, vừa muốn chạy núp sau hè; song bị Thiêm Bịa lanh mắt gặp dặng bèn kêu trở vô.

Túng thế Bạch-Mai phải vưng lời bước vô miệng gương chào Anh-Tuấn rằng: thừa cáo hai đi chơi, và nói và ngó xuống sắc mặt có ý mắt cở.....

(Sau sẽ tiếp theo)

Phạm-kỳ-Xương

Giá bạc

Kho bạc nhà-nước..... 11 100

Bồng-Dương..... 11 20

Giá lúa

Mỗi tạ 100 kilos ở đến Chợ-lớn và trábao lại.

Lúa cũ mỗi tạ từ 10\$20 tới 10\$30

Lúa mới " " " 8\$00 tới 8\$20

Bọn hát xiết Annam

(Cirque Annamite)

Lời kính cáo

Từ ngày chúng tôi lập thành bọn hát xiết Annam đến nay gần dặng 1 năm rồi, thường đi hát khắp Lục-châu, đến đâu nói cho phải: cũng nhờ Đồng bang, đoái nghĩa Đồng bào, thương tình đồng chí, vui lòng xem giúp, lại cùng là may: kếp hát và nam nữ tài tử của bọn chúng tôi làm tuồng dặng em tại đẹp mắt Đồng-bang, nên tiếng khen không giết. Ôn

ấy, chúng tôi than cảm ngàn ngày.

Nghĩ vì: Xưa nay Đông bang ta chưa ai ra lập dựng một bọn hát xiết khi cụ sung túc như các nước bên cõi Âu-mỹ. Nay chúng tôi chủ ý, thiết là: BẮT CẦU LỢI CỬ CẦU DANH, muốn lập thêm bọn hát xiết của chúng tôi ra cho thiệt lớn, kếp làm tuồng chầu người cho thuận thực ngó ngoại bang trông vào may mà dựng đẹp mắt ngời khen, thì tiếng thơm cũng bay lây cho Đông-chúng.

Vậy tôi rao báo này cho Lục-châu người Annam ta mà thôi, ai có biết kiểu cách chi lạ trong cuộc thể thao: nhào, múa, đánh đu, đi giày, hoặc nghề chi khác v...v... Xin đến giúp sức cùng bọn chúng tôi, thì chúng tôi cũng trọng tiếp luận tài nập dụng và hướn công cho xứng đáng.

Nếu vị nào muốn viết thư trước cho tôi mà báo luận đến chi, xin để bao như vậy: Và xin nhớ biên cho tôi cái hiệu thì tôi sẵn lòng trả lời.

Monsieur André Thận. Directeur de la troupe d'acrobates Annamites à

Vinhlong. (à faire suivre)

André Thận kính cáo

Lời Rao

Ông trưởng-toà Nguyễn-quang-Khuê cần dùng một người làm phó trưởng-toà (clerc assermenté): chẳng cần chi thạo nghề ấy, miễn là ăn học đủ thì thôi.

Ái muốn xin do nơi Báo quán An-Hà

Nam-Bác-Ai

Kính trình cùng quý vị:

Tại tiệm tôi, có trữ Trà-Nam-Việt, dầu mận (Essence de menthe) hiệu Lò-tiền và các thứ xà-bông.

Có phòng ngủ, rộng rãi sạch sẽ.

Có bán cơm Annam, cơm Tây, và rượu lẻ.

Người Quán-lý tiệm này, biết phép vệ-sanh, cho nên sự tinh khiết ít nơi bì kịp!

Cúi xin chư-vị đồ ng-bào, mở lòng đoàn thể, giúp chúng tôi cho vững bước trong cuộc thương trường, là 1 điều chúng tôi rất trọng ơn chư quý vị lắm đó.

Nghĩ rằng:

Người Annam, thương Annam, Lấp sóng, phá núi, dầu làm như chơi!

Monsieur Lê-Mai, Quán-lý

Nam-Bác-Ai

Poste de Trà-ôn

Kính đồn

Mấy ông Chủ-bút Nhứt-trình quốc-ngữ nếu đi lỡ đường, ghé ăn, nghỉ tiệm tôi chúng tôi chẳng tính tiền chi cả.

Lời rao

Ruou Rhum Stella

Hội làm Đường và làm rượu rơm ở tại Cantho kêu hùn vốn thêm cho đủ 1 triệu rưỡi quan tiền langsa (1 million et demi de francs)

Vì nào muốn hùn xin do nơi ông QUẢN LÝ hội ấy đương niên ngụ tại phòng văn quan Trung sư A. Viviers tại Cantho

Nam-Đoàn-thể RESTAURANT

Quai du Fort (Cantho)

Kính cùng lục châu chư tôn đặng rõ: Chúng tôi mới lập 1 cái tiệm hiệu là NAM-ĐOÀN-THỂ gần cầu tàu Khách-trú, gần nhà hàng ông Vô-hiếu-Đề (quai du fort Cantho) để bác đồ điểm tâm như là: café, bánh, nước đá, và đồ thức rượu (Consommation) và sách, vở, giấy, viết, mực v. v.

Xin mời lục-châu chư tôn có dịp đến Cantho tiện đường dời gót ngọc lại tiệm chúng tôi, trước coi cho biết công cuộc chúng tôi tạo lập, và sau nữa, chư tôn muốn cần dùng món chi, chúng tôi sẽ làm cho chư tôn vui lòng.

Xin đến, sẽ thấy chúng tôi hết lòng hoan nghinh và tiếp đãi vừa ý chư tôn chẳng sai.

Xin chư tôn niệm tình Annam cùng nhau.

NAM-ĐOÀN-THỂ Cẩn bạch.

Hậu thanh

Giao tiếp thương mại hội

CU LAO MÂY— TRAON

Hội mua bán lúa

Hội này khởi sự mua bán từ ngày 1° Mars 1919 đến ngày nay là 15 Septembre 1919 tính số mỗi 100\$00 thì lời dặng 52\$ còn tài sản hội hết thấy giá dặng 50\$00 đều tính nhập vào số vốn.

Nay hội mở hùn thêm mỗi phần hùn là 150\$; như vị nào muốn hùn mấy hùn tùy thích. Định đến ngày 1° Décembre 1919 thì nạp số hùn; như vị nào muốn hỏi đến chi xin gửi thư cho Monsieur Từ chủ Hội Giao tiếp sẽ hồi âm lập tức.

Thương xã Hội

Việc nên làm!!

Rượu Rhum Stella làm tại Cantho, đặt rỗng bằng nước mía, uống đã ngon mà giá lại rẻ.

Vậy Bốn hiệu kính cùng chư quý vị rõ: Như vị nào muốn lãnh về bán dặng kiếm tiền huê hồng, xin viết thư cho Bốn hiệu mà thương nghị.

Lãnh về bán khỏi trả tiền trước, bán dặng bao nhiêu thì trả tiền bấy nhiêu. Còn như vị nào lãnh rượu về mà bán chẳng dặng, thì gửi trả lại cho Bốn-hiệu cũng dặng vậy, miễn là về còn tốt thì thôi.

Société des Sucres et Rhums de Cantho
Kính Cáo

Một việc khá lắm

Có quan Giám Đốc Quesnel sáng lòng muốn bán hai sớ ruộng của ngài, ở tại Tháp mười (Mỹtho) sớ thứ nhứt được 46 mẫu, ở dựa mé kinh, sớ thứ nhì được 246 mẫu, ở dựa mé kinh lớn kêu là kinh Tổng-đốc Lộc, kinh này xáng mới vét lại lớn lắm, bề ngang chừng 40 thước nên tiện bề chở lúa ruộng lắm, và như muốn chở lúa thăng lên Chợ-lớn đi ngã sông Vài-co cũng dễ lắm.

Hai sớ ruộng ấy đều là đất thuộc tốt lắm, chẳng còn phải tốn công khai phá chi nữa hết; lại sảng trong đất có mười ba cái địa, cả rất đại lợi. Có một sớ đất khác kề cận với hai sớ ruộng nói trên đây, chừng 300 mẫu, nguyên là của hiệu Speidel đã bị nhà nước tịch thu lại và có lẽ trong một ít lâu sẽ giao gia bán. Hai sớ ruộng của quan giám đốc Quesnel, huê lợi mỗi năm chừng 12 tới 15 ngàn giạ.

Ái muốn mua hai sớ đất ấy xin gửi thư cho quan Giám đốc Quesnel tại Saigon, hay là gửi cho sớ Nhứt trình An-hà tại Cantho mà thương nghị và đến xem bản đồ thì hiểu rõ.

MỸ KỸ

TIỆM HOA CHƠI DUNG VÀ KHẮC CON DẤU

ở đường Turc, số 16

Ngang nhà MOTTET, Saigon

Kính cáo cùng quý khách đang hay: tại tiệm tôi có làm mà đá bằng đá cẩm thạch, đá xanh Ton-kin có đủ các thứ kiểu.

Có khắc con dấu bằng đồng, mỏ thun bằng cây, chạm bản đồng cùng hoa điều thảo mộc theo là nhân hiệu, vân vân.

Một bia chạm bản đá cẩm thạch.

Có thợ họa chơn dung nhằm hình người mà vẽ bằng dầu sơn vô bố, nước thuốc mực Tàu, viết chì than, họa biển liền và tranh, họa sơn thủy.

Articles du Tonkin et Chaussures en tous genres.

Trương-Ngọc-Giư cần khai

Phở cáo đồng bang

Kể từ buổi An-Hà An-quán,

Tại Cánh-thơ, tạo sáng đến rày,

Lục-châu quân-tử, ơn dày

Mãn-cần mua giúp, ngày nay thạch-hành,

Thanh-bành dặng cửa hàng rộng mở

Máy sấm thêm, thấy thợ tin rờng,

Lành in chỉ thấy đẹp xong,

Truyện, thơ, danh-thiệp, thiệp-hồng, thiệp-lan.

Toa, số, bộ, làm càng kỹ lưỡng,

Chắc lại bền chẳng nhường của người

Nói chỉ sách đóng thì thôi!

Lương da, lưng bố, đồ dơi ít hư.

Sách in sáng, tinh từ, Kim Túy,

Tự điển cùng Sứ ký Đại nam.

Tuần tra Pháp lệ, dạy kham,

Cách thi hành án, thiệp làm rất hay.

Thước, viết nghiên sáng dầy đủ hạng

Thiếu chỉ đầu giấy láng, mực ngời;

Chuồn trao, nào phải những lời.

Sang chơi 1 chuyến xin mời các ông

Tuy vật liệu, nay không dễ dủ,

Bồn quán nào dám phụ ý ai,

Khó nhọc thứ mấy chẳng nài,

Miêng cho đẹp dạ Quý-giải là hơn.

An-Hà An-Quán Bđ Saintenoy Cánh-thơ.

Đón kính.

LOI RAO

Kể từ ngày 1er Novembre 1919, ai có trồng mía nhiều xin chờ đến lò rượu **RHUM STELLA** tại làng Phú-Thứ (Cánh-thơ) mà bán. Bất luận mấy ghe cũng mua; mua dặng tiền lắm.

Còn ai chưa trồng mía cũng nên trồng cho nhiều mà bán vì lò rượu này dùng nước mía mà làm rượu.

Xin ghé mắt

Truyện Ngủ-phụng-Lầu của Trần-văn-Hương có để bán tại nhà in Hậu-giang Cánh-thơ. Vậy xin đồng bang liêu vài cất tiền láng phí mua đọc giúp vui giây lát, giải muộn thoãn cũng được vài canh. Trước là coi cho tiêu khiển ngày giờ sau thấy đều tệ mà chưa!

Hãy mua coi sẽ biết. Ngộ lắm!

Giá mỗi cuốn là..... 0\$20

Ài mua nhiều tính giá rẻ hơn

1 cuốn giá..... 0\$20

50 cuốn giá..... 6\$50

100 cuốn giá..... 12

LE KHANH-TRINH**Géomètre-civil**

CANTHO—CHAUDOC

LEVÉ DE PLANS

Délimitation et Bornage

EXPERTISES**Ông Lê khánh-Trinh**

KINH-LÝ

Cantbo—Chaudoc

Lãnh đạc điền thổ

Phân ranh hạng

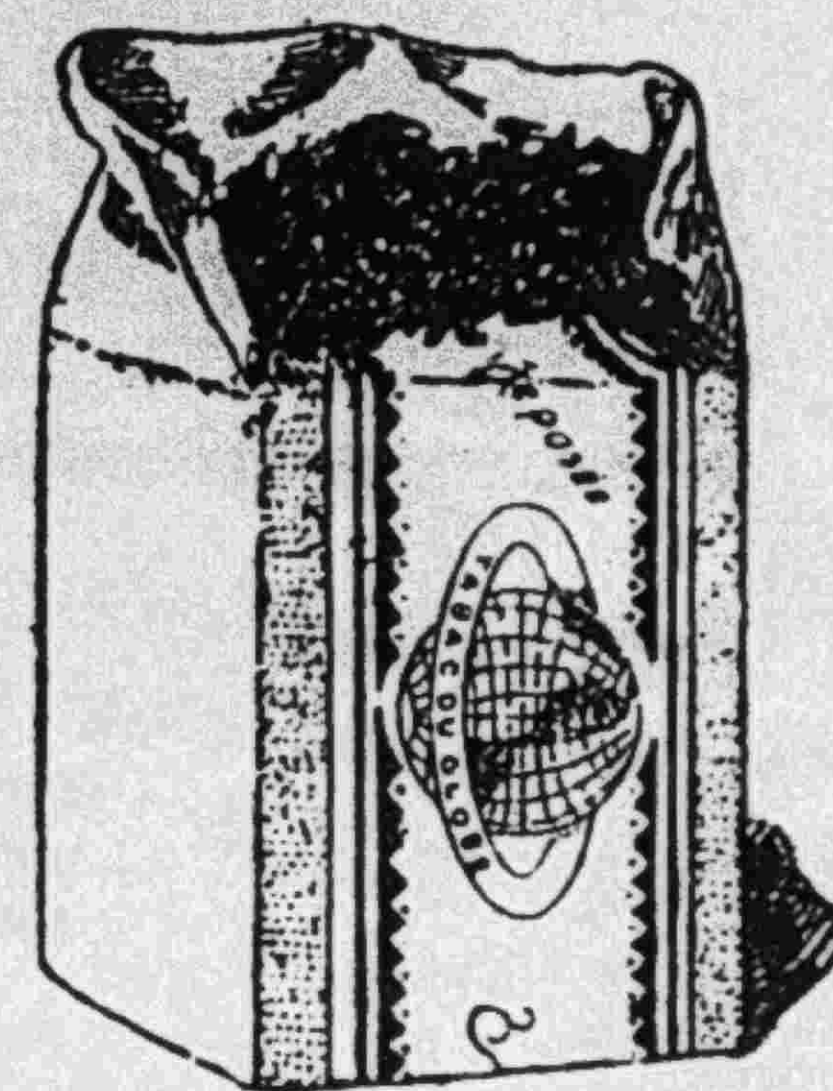
Tương phân thổ sàng

Công chuyên làm kỹ và mau lại giá nhẹ

Xin viết thư nơi tôi mà thương nghị.

Thuốc gói hiệu Globe

(TRAI ĐAT)

Mấy tay thường dùng thuốc đến cho thuốc Gô-lôp là dưng, khói thơm, hút không khô cổ.

Một mình hãng DENIS-FRÈRES có trữ bán sĩ mà thôi.

LOI RAO

Kính cùng lục-châu dặng rõ tại nhà in Hậu-Giang Cánh-thơ, có bản sách chữ quốc-âm để giúp cho Hương-chữ có quyền thi hành như trước-tòa.

Sách này có 156 trường và có đủ kiểu yết thị, lời truyền rao, chủ ông DƯƠNG-VĂN-MÊN mới soạn.

Giá mỗi cuốn là..... 3\$00

Tiền gởi..... 0.15

Xin viết thư đến nhà in Hậu-Giang Cánh-thơ, mà mua.

Nhà máy xay gạo

TẠI CHAU THÀNH CẢNH-THƠ

Tại nhà máy này có xay và trữ gạo trắng, bán, lẻ và bán tạ. Gạo xay ra có nhiều hạng tùy theo giá.

Trong lục-châu, chư vị nào muốn mua hoặc nhiều hoặc ít, xin viết thư mà thương nghị.

Décortiquerie de Cantho.

PIERRE PHAN-VAN-VAN

DIT VANG

Géomètre civil

Longxuyen — Chaudoc — Sadec

ARPENTAGE

Délimitation et Bornage

EXPERTISES**Ong Phan-van-Vang**

(Pierre)

KINH LÝ NGOẠI NGẠCH

LONGXUYEN—CHAUDOC—SADEC

Lãnh đạc điền thổ,

Phân giải hạng,

Tương phân thổ sàng,

Công chuyên làm kỹ

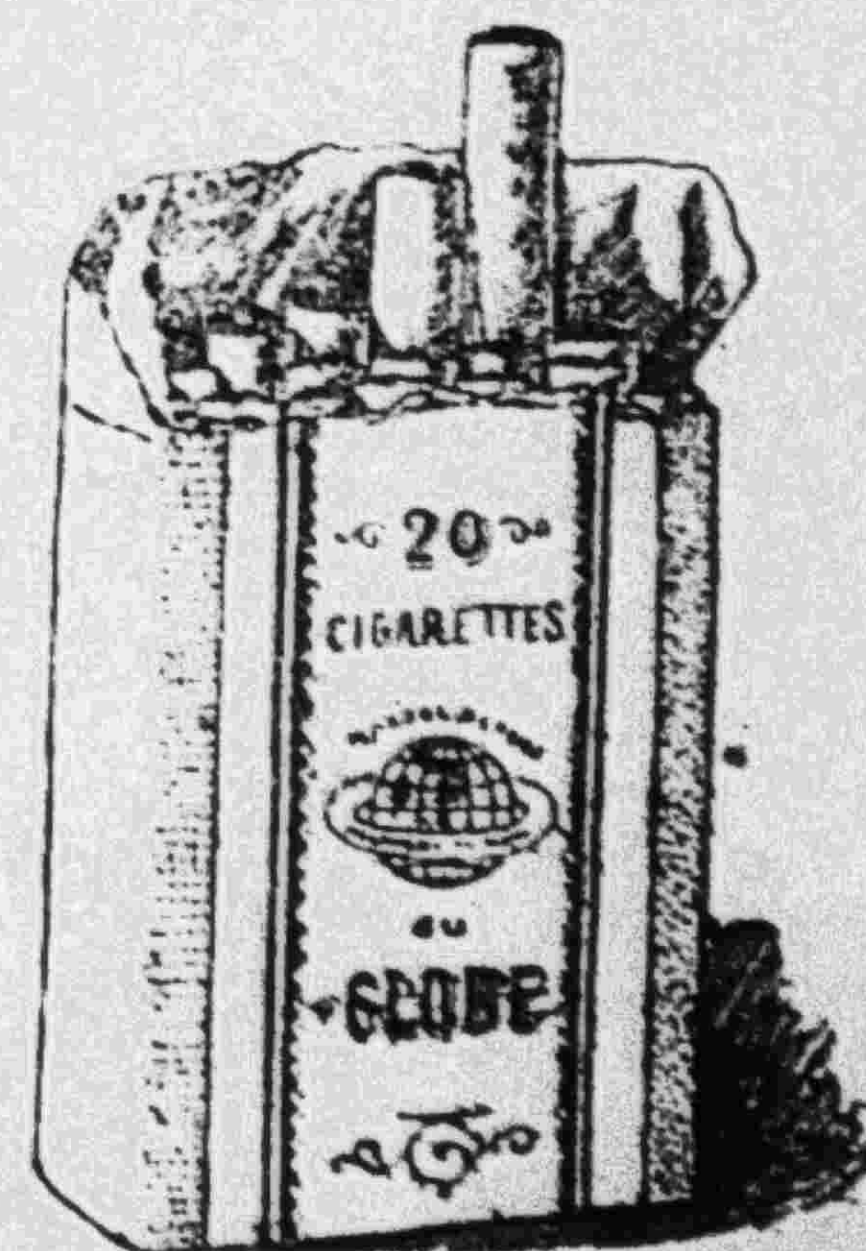
càng và tin giá nhẹ

Biển chủ có cần dùng

xin viết thư thương nghị

Thuốc điều hiệu Globe

(TRAI ĐAT)

Có gói 10 điều

Có gói 20 điều

Hột đã ngon, dễ dành lâu được không mốc, không mục.

Tại Hãng DENIS-FRÈRES có trữ bán

HIỆU MÓT

Trần-Mạnh

Ở đường mé-sông, gần cầu tàu Khách-Tru—**Cantho**

Có bán đủ thứ: Rượu-tây, đồ-hộp, thuốc hút (TABACS ET CIGARETTES) thuốc-tây (PRODUITS PHARMACEUTIQUES) dù, nón, khăn sách, truyện, thơ, tuốc-giấy, mực, và các thứ vật dụng theo thể-cách kim-thời, vân vân.....

Kính cùg Lục-châu Quân-tử

Tiệm tôi mới lập, bán đủ các thứ hàng hóa đã kể trên đây; chẳng những là ngon và rẻ, lại còn giá rẻ hơn các nơi

Tôi có lãnh bản CONTRE REMBOURSEMENT cho những người ở xa (ngoại tỉnh, hay là xa cách cầu tàu) có cần dùng món chi, chẳng hạn, cứ việc viết thư cho tôi thì tôi liền gửi món ấy đến cho chữ-tôn lập tức. Nói tóm lại đến là: chữ-tôn có cần dùng vật chi, ở tại Cantho có bán, thì tôi cũng có thể mà gửi ngay cho chữ-tôn được vậy.

Xin chữ-tôn Quý-khách, tương tình đôn-ban, ra ơn chiếu cố, giúp nhau, đừng mau lãn-lễ trong nỗi thương trường, thì ơn ấy rất nên đền-cáo.

Trần-Mạnh kính cáo.

TIỆM BÁN BÁNH MÌ

HIỆU TÂN-PHƯỚC

Đường kinh-lập—**Cantho**

NGUYỄN-NGỌC-NỮ

LÀ CHỦ TIỆM

Kính lời cho quý ông, quý thấy rõ: tiệm tôi làm bánh mì rộng bột mì tây, mua tại hãng bán bột tốt có danh tại Saigon. Cách làm sạch sẽ, bánh thì dẻo trong tủ có kiến rộng nước kiến lên

không dặng, ruồi bu không được lại khỏi ai sờ tay dơ, ai muốn mua ở nào thì chỉ người trong tiệm lấy trao cho.

Xin có lòng chiếu cố giúp bạng đồng bang trong cuộc thương mại.

NGUYỄN-NGỌC-NỮ

Vô-văn học hiệu

Trường học của Ông Vô-văn-Thom lập, gọi là “Vô-văn, học hiệu” đã khai từ hôm 4 Novembre 1918. Nay được 50 trò nam và nữ vào trường

Thầy giáo cần mẫn con nít học mau tiến phát vô cùng.

Tiền học và ăn, ngủ phải đóng trước tin giá như vậy.

Học ngoài không ăn ngủ...4\$

Học và ăn buổi trưa,7

học và ăn ba buổi, ngủ

tại trường 12

Như ai dùng giấy Quốc-trái mà

đóng tiền trường cho con cháu

học, thì Ông Độc học trường Vô-

Van cũng thân, cứ mỗi phiếu 100

francs thì kể là16\$

Bữa 3 Juillet bài trường tới 5

Acot thì tự, còn kỳ bài trường

Tết thì cứ rằm tháng chạp bài

qua rằm tháng giêng thì tự

ba con có bác ai có dịp đi Cantho

ghé coi cách sắp đặt chỗ học, chỗ

ăn, chỗ ngủ.

Ai có cần hỏi thăm điều gì, xin

gửi thư cho Ông Vô-văn-Thom, thì

lập tức có thư trả lời.

PHARMACIE SHANGHAI

TRÔNG RẪN THAY CON MẮT

Chủ nhơn **TRIỀU-CUONG**

Một tiệm lớn ở tại đường Marins, số 88—**Cholon**

Một tiệm mới ở tại đường Gallieni, số 3—**Saigon**

(Ngang nhà giầy xe lửa Saigon-Cholon gần Chợ Mới)

Bổn Dược Phòng có trữ bán nhiều thứ thuốc rất nên thần hiệu đều có dùng cái nhãn «Con Bướm Bướm» làm tin, chữ quí vì có mua thuốc của tiệm tôi, hãy nài cho được cái nhãn «Con Bướm Bướm» mới là thiệt thuốc của tiệm tôi, kéo làm thứ giả uống vào thêm hại

Bổn Dược phòng có gửi thuốc tại nhà **THÁI-KY-SON**, ở đường Pellerin số 23-Saigon bán giùm y giá của tiệm tôi, chữ quí vì Ông Lục-Châu có cần dùng thuốc của tiệm tôi, xin viết thư cho hay sáng lòng gửi cách Contre remboursement. Còn tiền gửi về thần chủ phải chịu

SHANGHAI BO HUYET YẾN SƠ VÊ

(20) Thuốc bổ thần tinh thần hiệu

THẬN HOÀN

Theo đời Văn-minh này trong xã hội của Đông-bào ta từng có tiếng khen cho thuốc trị bệnh nhiều món đã hay, lại lịch trị vô cùng, và các Lương-y trong các nước cũng làm chứng chắc cho ta phương thuốc Tự Thận này là một phương quí lạ trong việc tráng dương nếu bệnh các chứng thuốc Thận rất nên đề đặt, theo thuốc này mà trị những là: Tâm, Thận bất giao sanh chứng chiêm bao Di-tỉnh, nếu để lâu ngày đường Ngọc quan hư xương móng hoại biến ra chứng Trệ-khi (đau giá) dùng thường thuốc này thì tráng hỏa cho mạnh môn âm nơi thận thì tức thì mạnh giỏi:

1.—Huyết khí suy nhược, tinh thần hao kém, ăn uống không dặng, giao cấu không nổi, mộng-mị di-tỉnh cũng là đờn bà hạ hạ nơi tử cung, đờn ông tinh huyết hư nhược nên mới chậm có con, dùng thuốc này công hiệu hơn hết, sức mới mạnh lớn tinh chắc của các loài cá, và ăn thận thì hơn sức Lộc-phụng, thiệt là bổ thần bạng nhất trong hoàn cầu;

2.—Bản hoàng-tho thấp, nhiệt sanh châu, lặn trệ, ngủ lằm, mới thì dài gât, lâu thì bài hoải đờn đừn, hay là bởi đau sang độc mà uống nhiều thứ thuốc hại độc làm cho phạt ti-vị hao thần phở; dùng đến thuốc này cũng năng bồi bổ chọn người tiêu trừ các chứng bệnh;

3.—Mỗi lưng mới gỏi, nhứt tề xương cốt, đi đứng có đau không vững vàng, các chứng thuốc về cuộc chơi bởi quá độ khiến tinh thần bồng rông, dùng thuốc này trở nên mạnh mẽ;

4.—Ti-vị hư khí huyết hao kém, hay

mệt hay mỗi đêm khuya, thường hay sông bến bởi tích trệ nhiều, ăn nóng không tiêu, dùng đến thuốc này khai vị kiện ti châu thần an ổn;

5.—Đờn bà con gái đường kinh huyết hư huyết kinh vàng dợt nưong trệ đờn khối huyết sắc bầm, sanh chứng xích đới hạ, bạch đới hạ, đường kinh trời sục không chừng, khi ít khi nhiều hơi âm môn hư lạnh, dùng đến thuốc này rất hay vô cùng;

6.—Những người già cả, thận hư mang môn hỏa kém, hay dài đêm, xương cốt mỏi mệ, dùng đến thuốc này rất có tinh bồi thần, dầu già tuổi cao cũng mau có con thiệt là thuốc bổ thận rất nên công hiệu.

Như vị nào có mấy chứng đã kể như trên đây, thì mau dùng thuốc hoàn này trong một ngày sẽ thấy hiệu nghiệm chẳng sai, uống luôn cho đặng 3, 4 ngày các bệnh đều hết, mà lại mạnh mẽ hơn xưa thân thể tráng kiện, như mấy ông già, bà cả khi huyết dâm suy, tinh thần hao kém ăn uống chẳng dặng, bình hoạn liên niên, như uống thuốc này cho thường, thì ăn uống mau tiêu, da thì mịn màng, thêm sức sống lâu, già trở nên trẻ, còn trẻ thêm sức mạnh, có con thiệt là một phương thuốc bổ huyết rất hay quí trong hoàn cầu.

Chữ quí vì có mua hãy nài cho đặng hiệu PHARMACIE SHANGHAI và coi nhãn «Con Bướm-Bướm» mới là thiệt thuốc của Bổn-Dược-Puông kéo làm thứ giả mạo

Cách dùng: Tối trước khi đi ngủ uống một hoàn, uống với nước muối hay là nước trà, dùng luôn luôn đến khi trong mình cho thiệt mạnh.

THIỆT GIÁ:

Mỗi hộp hai hoàn1\$00

HỒI DÔNG-BANG

Trong xứ ta có lò đặc
một thứ rượu ngon lắm
kêu là **Rhum Stella**
lâm rông bằng nước mía.

Ta nên mua rượu này
mà uống, vậy mới là tỏ
ý bình vực cái môi lợi
trong xứ ta đó.

Rượu **Rhum Stella**
này giá đã rẻ mà uống lại
nên thuốc nữa.

Mua uống rồi mới biết.
SOCIÉTÉ
des
SUCRES ET RHUMS
Cantho Cochinchine

Muốn mua xin do nơi
HÃNG HẬU GIANG
DƯƠNG HÀNG
Cantho, Saigon,
Bac Lieu, Soc Trang
Vinh Long, Mytho
Travinh

Vậy môi lợi càng ngày về tay đông-chường

Lui et approuvé avant publication
Cantho le 15 Decembre 1919
L'Administrateur,

